

İlgili Kanun / Madde
4857 S. İşK/32

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/4690

Karar No. 2025/5819

Tarihi: 03.07.2025

- ARABULUCULUK
- KISMEN KABUL KISMEN RET KARARI VERİLEN DAVALARDA ARABULUCULUK ÜCRETİNİN TARAFLARIN HAKLILIK DURUMUNA GÖRE PAYLAŞTIRILMASININ GEREKTİĞİ
- İŞÇİNİN MİKTAR BELİRTMEDEN ÇEKTIĞİ İHTARNAME İLE İŞVERENİN TEMERRÜDE DÜŞECEĞİ
- DAHA ÖNCE İHTAR GÖNDERİLMEMİŞSE İŞÇİLİK ALACAKLARINA ARABULUCULUK SON TUTANAK TARİHİNDEN FAİZ İŞLETİLECEĞİ

ÖZETİ: İlk Derece Mahkemesi kararında, dava şartı olan arabuluculuk gideri bakımından hatalı şekilde hüküm kurulduğu saptanmıştır. Somut uyuşmazlıkta, tarafların dava şartı olan arabuluculuk kapsamında arabuluculuk faaliyetinde buldukları, davalıların sürece katıldığı ve sürecin sonunda anlaşamadıkları görülmektedir. İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama sonunda arabuluculuk giderinin tamamının davalılardan tahsiline karar verilmiş ise de 6325 sayılı Kanun'un 18/A maddesinin on bir ila on dördüncü fıkraları uyarınca, arabuluculuk gideri yargılama gideri olup anlaşmaya varılamaması hâlinde ileride haksız çıkacak taraftan tahsil olunmak üzere Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanmaktadır. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "Yargılama giderlerinden sorumluluk" kenar başlıklı 326/2 hükmüne göredavada iki taraftan her biri kısmen haklı çıkarsa

mahkeme, yargılama giderlerini tarafların haklılık oranına göre paylaşır. Yapılan açıklamalar doğrultusunda kısmen kabul kararı verilen eldeki davada, arbuluculuk giderinin tarafların haklılık durumuna göre paylaşılması yerine tamamının davalılardan tahsiline karar verilmesi başka bir hatalı yöndür.

Dairemizin yerleşik uygulaması uyarınca, işçi muaccel alacaklarını tek tek belirtmek kaydıyla ihtarname ile işvereni temerrüde düşürebilir. Söz konusu ihtarnamede alacak miktarlarının belirtilmesi gerekmez. Dava tarihinden önce yürütülen arbuluculuk süreci sonucunda anlaşma yapılamadığına dair düzenlenen son tutanak bu bağlamda değerlendirildiğinde dava konusu alacakların dava tarihinden önce arbuluculuk aracılığıyla talep edilmesi karşısında davalı işverenin arbuluculuk son tutanak tarihi itibarıyla temerrüde düştüğünün kabulü gerekmektedir. Bu sonuç davalı işverenin usulüne uygun davet edilmesine rağmen arbuluculuk görüşmelerine katılmadığı durumlarda da geçerlidir. Bu bilgiler ışığında, İlk Derece Mahkemesince dava konusu alacaklara ilişkin olarak arbuluculuk son tutanak tarihinden itibaren faize hükmedilmesi gerekirken yazılı şekilde dava ve ıslah tarihlerinden işleyecek faize hükmedilmesi de hatalı olup bozmayı gerektirmiştir

Bölge Adliye Mahkemesi kararı taraf vekillerince temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin 11.03.2006 tarihinde asıl işvereni Çiğli Belediye Başkanlığı (Belediye) olmak üzere çeşitli alt işverenler nezdinde vasıflı işçi olarak çalıştığını, hâlen Çibel Temizlik Hiz. İnş. Tur. San. Tic. Ltd. Şirketi (Çibel Temizlik Şirketi) işçisi olarak çalıştığını, müvekkilinin Genel-İş Sendikası üyesi olduğunu, 4857 sayılı İş Kanunu'nun (4857 sayılı Kanun) 22. maddesi ile toplu iş sözleşmesinin 25. maddesine aykırı bir şekilde iş değişikliği ile birlikte vasıf değişikliği yapıldığını, müvekkilinin görev değişikliğini kabul

etmediğini ihtarname ile davalıya bildirdiğini, daha sonrasında da toplu iş sözleşmesine aykırı olarak görev değişikliği yapılmaya devam edildiğini, görev değişikliği ile vasıfsız işçi konumuna getirilen müvekkilinin toplu iş sözleşmesine aykırı olarak ücretinin de düşürüldüğünü, psikolojik baskıya (*mobbing*) maruz bırakıldığını ileri sürerek müvekkilinin görev değişikliğinin hukuka ve toplu iş sözleşmesine aykırı yapıldığının tespiti ile ücret ve ikramiye alacakları ile manevi tazminatın davalılardan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

1. Davalı Belediye vekili cevap dilekçesinde; arabuluculuk son oturum tutanağında uyuşmazlık konusu içinde ikramiye alacağının bulunmadığını, davanın öncelikle dava şartı yokluğundan reddine karar verilmesi gerektiğini, davacının asıl işverenin davalı Şirket olduğunu, bu sebeple husumet yokluğu nedeniyle davanın reddi gerektiğini, davacıya yapılan ödemelerin işveren olan diğer davalı Şirketten sorulması gerektiğini savunarak davanın reddini istemiştir.

2. Davalı Çibel Temizlik Şirketi vekili cevap dilekçesinde; davacının vasıflı bir işçi olmadığını, davacının vasıfsız ve düz işçi olduğunu, çalışma kolunda yapılan değişikliklerin davacı yararına olduğunu, esaslı değişiklik olmadığını, manevi tazminat talebinin haksız ve hukuka aykırı olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; tarafların beyanları ile davalı Belediye ile davalı ve dava dışı Şirket arasındaki hizmet alım sözleşmeleri dikkate alındığında davacının dava konusu dönemde sigorta bildirimi yapılan işyerlerinin davalı Belediye nezdinde ihale kapsamında belediye hizmetlerine hizmet alımı işini alan işverenlere ait olduğu, Yargıtay ilke kararları doğrultusunda alt işveren işçilerinin alt işverenin işyerinden ayrılmasına rağmen yeni alt işveren yanında aynı şekilde çalışmayı sürdürmeleri hâlinde alt işverenler arasında 4857 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir işyeri devri olduğu, alt işverenlerin değişmesiyle birlikte iş sözleşmelerinin bütün hak ve borçları ile birlikte devralan yeni alt işverene geçtiği ve son alt işveren ile asıl işverenin tüm işçilik alacaklarından birlikte sorumlu olduğu, davalı işverence 14.05.2019 tarihinde yapılan ilk görev değişikliğini müteakiben davacının ücret seviyesinin (F) grubundan (A) grubuna düşürülerek ödeme yapıldığının anlaşıldığı, bu doğrultuda ücret farkı ve ikramiye alacağının hüküm altına alındığı, davacının manevi tazminatı gerektirir boyutlarda hayatının akışını zor bir duruma sokan, maddi ve manevi sıkıntıya sebep olan bir durum söz konusu olmadığı, bu nedenle manevi tazminat talebinin reddi gerektiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; dosya kapsamına,

dosyadaki yazı bilgi ve belgelere, arabuluculuk son tutanak kapsamına, kararın dayandığı delillere, İlk Derece Mahkemesince delillerin toplanmasında ve değerlendirilmesinde isabetsizlik bulunmamasına, dosya kapsamına uygun olarak yapılan vakia ve değerlendirmeye, kanuni gerektirici sebeplere göre İlk Derece Mahkemesi kararına yönelik tüm istinaf itirazları yerinde olmadığı gerekçesiyle taraf vekillerinin istinaf başvurularının esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

1. Davacı vekili temyiz dilekçesinde;
 - a. Faiz başlangıç tarihinin hatalı belirlendiğini,
 - b. Manevi tazminat taleplerinin reddinin hatalı olduğunu ileri sürmüştür.
2. Davalı Çiğli Belediye Başkanlığı vekili temyiz dilekçesinde;
 - a. Hükme esas alınan bilirkişi raporunun eksik incelemeye dayalı, hukuka, hakkaniyete ve usule aykırı olduğunu,
 - b. Davacının dava dilekçesinin sonuç kısmında fazlaya ilişkin haklarını saklı tutmadığını, davacı ıslah talebinde bulunmayacağı hâlde ıslah talebinde bulunduğunu ve ıslah doğrultusunda hüküm kurulduğunu,
 - c. Husumet ve hukuki yarar yokluğu nedeniyle davanın reddi gerektiğini,
 - d. Arabuluculuk son tutanağında ikramiye alacağıнын yer almadığını, dava şartı yokluğundan usulden ret kararı verilmesi gerektiğini,
 - e. Davacı ile müvekkili Belediye arasında imzalanmış herhangi bir iş sözleşmesi bulunmadığını,
 - f. 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 8. maddesi gereğince kamu işveren sendikası tarafından yürütülmeyen ve sonuçlandırılmayan toplu iş sözleşmeleri için Belediye tarafından fark ödenemeyeceğini,
 - g. Davanın belirsiz alacak davası olarak açılmayacağını,
 - ğ. Davacının işvereni olan Şirketler tarafından ödemelerin eksiksiz yapıldığını,
 - h. Dava konusu alacaklara yasal faiz işletilmesi gerektiğini ve faiz başlangıç tarihi olarak dava ile ıslah tarihlerinin dikkate alınması gerektiğini
 1. Arabuluculuk ücretinin tamamının davalılara yükletilmesinin hatalı olduğunu ileri sürmüştür.
3. Davalı Çibeltemizlik Şirketi vekili temyiz dilekçesinde; davacının aldığı ücret noktasında hukuk aykırılık bulunmadığını, davacının işe girdiği tarihte daha alt vasıfta çalışıyor olmasına rağmen toplu iş sözleşmesi hükümlerine aykırı olarak vasıf yükseltilmesi yapıldığını, müvekkili Şirketin yaptığı işlemle bu durum düzeltilerek olması gereken vasfa iadesinin yapıldığını ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davacının dava konusu fark ücret, ikramiye alacakları ile manevi tazminat alacağına hak kazanıp kazanmadığına, ikramiye alacağı yönünden arabuluculuk dava şartının gerçekleşip gerçekleşmediğine, faiz ve arabuluculuk

yargılama giderine ilişkindir.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyumsuzluğun hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre taraf vekillerinin aşağıdaki paragrafların kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Davacı vekili dava dilekçesinde, müvekkili hakkında yer değişikliği ile birlikte yaptığı iş yönünden vasıf değişikliği de yapıldığını ve müvekkilinin ücretinin düşürüldüğünü iddia etmiş, davalı Şirket vekili ise davacının vasıfsız işçi olduğunu, hatalı olarak vasıf yükseltilmesinin yapıldığının tespiti akabinde olması gereken vasfa iadesinin sağlandığını savunmuştur.

İlk Derece Mahkemesince, ilk görev değişikliği akabinde davacının ücretinin (F) grubundan (A) grubuna düşürüldüğü gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmişse de İlk Derece Mahkemesinin kabulü yeterli değildir. Şöyle ki davalı Şirket ile Genel-İş Sendikası arasında imzalanan 01.01.2017-31.12.2019 tarihli toplu iş sözleşmesinin "*İş ve İşyeri Değişikliği*" başlıklı 25. Maddesi "*İşçilerin, bir başka işte çalışması veya işverene bağlı işletme dahilindeki bir başka işyerine geçici olarak gönderilmesi işçinin rızasına bağlıdır. (...) İş ve işyeri değişikliği nedeniyle işçi ücretlerinde herhangi bir indirim yapılamayacağı gibi, geçici görevdeki işin niteliğine göre sağlanan ek haklar da işçiye ödenir.*" şeklindedir. Toplu iş sözleşmesinin anılan hükmü gereğince işçinin ücretinin düşürülemeyeceği görülmekle; Mahkeme kabulü, sonucu itibarıyla doğru bulunmuştur.

3. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun (7036 sayılı Kanun) 3/1 hükmünde "*Kanuna, bireysel veyatoplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebi ile açılan davalarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır.*" şeklinde düzenlemeye yer verilmiştir.

Dava şartı olarak arabuluculuk sürecinin başından sonuna kadar detaylı kurallara bağlanması, yaşanması muhtemel hak kayıplarının önüne geçilmesi açısından gereklidir. Şüphesiz arabulucuğun en önemli aşamalarından biri *başvurunun yapılması*, diğeri ise *arabuluculuk tutanağı* düzenlenmesidir. Anlaşmazlıklara ve tereddütlere meydan verilmemesi için arabuluculuk tutanağında tarafların anlaştıkları ya da anlaşamadıkları alacak kalemleri tek tek belirtilmelidir.

Dava şartı arabuluculuk uygulamalarının başlangıcında, hem talepte bulunanlar ve hem de arabulucular tarafından yapılan hataların tarafların mağduriyetine sebebiyet verdiği, arabuluculuk uygulamasının amaçlandığı gibi uygulanmasına engel olduğu görülmüştür. Bu sebeple Dairemizce, 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanunu'na (6325 sayılı Kanun) dayanılarak çıkartılan ve 02.06.2018 tarihinde yürürlüğe giren Yönetmelik ile *başvuru formu* uygulamasının başladığı 02.06.2018 tarihine kadar olan dönemde, arabuluculuk anlaşamama tutanağında arabuluculuğa konu alacaklar tek tek belirtilmeden "*işçilik alacakları*" veya "*işçi-işveren uyumsuzluğu*" gibi soyut ifadeler

kullanılmış olsa dahi dava konusu edilen işçilik alacaklarının tamamı hakkında dava şartının gerçekleştiği görüşü benimsenmiştir. Başka bir deyişle *başvuru formu* uygulamasının başladığı 02.06.2018 tarihinden önceki dönem için taraflardan kaynaklanmayan bu tür uygulama hataları aşılarak arabuluculuk müessesesinin amaca uygun yürütülmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Başvuru formu uygulamasının başladığı 02.06.2018 tarihinden sonraki başvurularda ise hangi alacak veya tazminat kalemleri konusunda anlaşma sağlandığı veya sağlanmadığını açıkça belirtmeyen son tutanağa göre dava şartının gerçekleştiği kabul edilemeyecektir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki 6325 sayılı Kanun'un "*Beyan ve belgelerin kullanılması*" kenar başlıklı 5. maddesi ve 7036 sayılı Kanun'un 3/21 hükmü göz önünde bulundurulduğunda; arabuluculuk faaliyeti kapsamında düzenlenen belgelerden sadece son tutanağın kullanılmasına izin verilmiştir. Buna göre arabuluculuk dava şartının gerçekleşip gerçekleşmediği hususu, yalnızca son tutanak esas alınarak belirlenebileceğinden, başvuru formunda yer alan alacak kalemlerinin müzakere edilip edilmediği ancak son tutanak ile anlaşılabilir. Müzakere edilmemiş bir alacak için dava şartının gerçekleştiğinden söz edilemez.

Bu açıklamalara göre somut uyuşmazlık değerlendirildiğinde; dava dosyasında yer alan 29.01.2020 tarihli arabuluculuk son tutanağında uyuşmazlığın "*ücret alacağı yol parası, toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan tazminat, yemek parası, eğitim yardımı, ayrımcılık tazminatı, çocuk yardımı, kötüniyet tazminatı, sendikal tazminat, fazla çalışma alacağı, hafta tatili alacağı, ulusal bayram ve genel tatil alacağı, manevi tazminat, toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan diğer sosyal haklar ve toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan promosyon alacağı*" şeklinde, 22.07.2020 tarihli arabuluculuk son tutanağında ise uyuşmazlığın "*mobbing nedeni ile manevi tazminat*" şeklinde belirlendiği, dava dosyası kapsamında bundan başka bir arabuluculuk başvurusu bulunmadığı, bu hâliyle ikramiye alacağı yönünden arabuluculuk dava şartının yerine getirilmediği anlaşılabilir; ikramiye alacağı yönünden davanın, dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması yerinde değildir.

4. Somut uyuşmazlıkta davacı tarafından dava konusu alacakların tahsili için arabulucuya başvurulmuş, anlaşamama nedeniyle 29.01.2020 tarihli son tutanak dava dilekçesine eklenerek dava açılmıştır. Mahkemece hükme esas alınan ve davacının ıslahına dayanak oluşturan bilirkişi raporunda fark ücret alacağı 28.07.2020 tarihine kadar hesaplanmış, arabuluculuk faaliyeti ise tarafların anlaşamadığına ilişkin düzenlenen son tutanak tarihinden önce muaccel olan alacaklar için gerçekleştirilmiştir. Arabuluculuk son tutanak tarihinden sonra muaccel hâle gelen talep dönemi için arabuluculuk dava şartının yerine getirilmediği dikkate alındığında, Mahkemece, bu döneme ilişkin talebin dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddi gerekmektedir.

5. İlk Derece Mahkemesi kararında, dava şartı olan arabuluculuk gideri

bakımından hatalı şekilde hüküm kurulduğu saptanmıştır. Somut uyuşmazlıkta, tarafların dava şartı olan arabuluculuk kapsamında arabuluculuk faaliyetinde buldukları, davalıların sürece katıldığı ve sürecin sonunda anlaşamadıkları görülmektedir. İlk Derece Mahkemesince yapılan yargılama sonunda arabuluculuk giderinin tamamının davalılardan tahsiline karar verilmiş ise de 6325 sayılı Kanun'un 18/A maddesinin on bir ila on dördüncü fıkraları uyarınca, arabuluculuk gideri yargılama gideri olup anlaşmaya varılamaması hâlinde ileride haksız çıkacak taraftan tahsil olunmak üzere Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanmaktadır. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun "*Yargılama giderlerinden sorumluluk*" kenar başlıklı 326/2 hükmüne göre davada iki taraftan her biri kısmen haklı çıkarsa mahkeme, yargılama giderlerini tarafların haklılık oranına göre paylaşır. Yapılan açıklamalar doğrultusunda kısmen kabul kararı verilen eldeki davada, arabuluculuk giderinin tarafların haklılık durumuna göre paylaşılması yerine tamamının davalılardan tahsiline karar verilmesi başka bir hatalı yöndür.

6. Dairemizin yerleşik uygulaması uyarınca, işçi muaccel alacaklarını tek tek belirtmek kaydıyla ihtarname ile işvereni temerrüde düşürebilir. Söz konusu ihtarnamede alacak miktarlarının belirtilmesi gerekmez. Dava tarihinden önce yürütülen arabuluculuk süreci sonucunda anlaşma yapılmadığına dair düzenlenen son tutanak bu bağlamda değerlendirildiğinde dava konusu alacakların dava tarihinden önce arabuluculuk aracılığıyla talep edilmesi karşısında davalı işverenin arabuluculuk son tutanak tarihi itibarıyla temerrüde düştüğünün kabulü gerekmektedir. Bu sonuç davalı işverenin usulüne uygun davet edilmesine rağmen arabuluculuk görüşmelerine katılmadığı durumlarda da geçerlidir. Bu bilgiler ışığında, İlk Derece Mahkemesince dava konusu alacaklara ilişkin olarak arabuluculuk son tutanak tarihinden itibaren faize hükmedilmesi gerekirken yazılı şekilde dava ve ıslah tarihlerinden işleyecek faize hükmedilmesi de hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının **ORTADAN KALDIRILMASINA,**

2. İlk Derece Mahkemesi kararının **BOZULMASINA,**

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgililere iadesine,
Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

03.07.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.